

Rehberliğin Amacı

Rehberliğin anlamı, ilke ve kavranılan, bütünü ile rehberliğin amacını yansıtır. Ancak, ayrı bir başlık altında rehberliğin amacını özetlemek gerektiğinde bunu rehberlik kuram ve uygulamaları ile erişilmek istenen bir sonuç olarak alma zorunluluğu vardır. Rehberlik çalışmaları ile erişilmek istenen bir sonuç olarak, rehberliğin amacı bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir. Günümüzde, kendini gerçekleştirme genel olarak psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki tüm hizmetlerin amacı olarak kabul edilmektedir.

Psikolojik danışma ve rehberlik yardımının amacı olan “kendini gerçekleştirme” (self-actualizing) rehberlik alanında benimsenmiş, son yılların önemli kavramlarından biridir. Kendini gerçekleştirme, bireyi bir bütün olarak ele alan ve özellikle normal bireyin gelişimini inceleyen “hümanistik psikoloji” akımının geliştirdiği bir kavramdır. Üzerinde çok çalışılmış olmasına karşın bu kavram halen karmaşık bir kavramdır. Kendini gerçekleştirme kavramı ile ilgili bütün açıklamaları ve değişik görüşleri burada sıralama olanağı yoktur. Bu, ayrıca, bu kitabın ilgi sınırlarını da aşabilir.

Kendini gerçekleştirme kavramının gelişimine çok kişinin -katkısı olmuştur. Ancak, bu kavramın bugünkü düzeye erişmesinde Maslow (1954) ile Rogers'ın (1961) katkıları büyük olmuştur. Kendini gerçekleştirme Maslow tarafından geniş şekilde işlenmiş ve insan ihtiyaçları arasında en yüksek düzeydeki bir ihtiyaç olarak sıralanmıştır. Buna göre, insanın davranışlarına yön veren ana güdü insanın kendini gerçekleştirme güdüsüdür. Rogers, kendini gerçekleştirme kavramı ile aynı anlama gelen ‘tam verimlilik’ (fully-functioning) kavramını kullanmıştır. Bu iki kavramdan kendini gerçekleştirme kavramının, bir deyim olarak, psikolojik danışma ve rehberlik literatüründe daha yaygın bir biçimde kullanıldığı görülmektedir.

Günümüzde psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları ile erişilmek istenen bir sonuç gibi kabul edilen kendini gerçekleştirme kavramı, başlangıçta soyut bir kavram olarak algılanmış ve geniş biçimde eleştirilmiştir. Bunun için, kendini gerçekleştirme kavramı üzerinde geniş araştırmalar yapılmış; kendini gerçekleştirmekte olan insanın çeşitli özellikleri sıralanmıştır. Bu özellikler bakımından uzmanlar arasında tam bir anlaşma sağlandığı söylenemez. Çünkü, listelenen özellikler arasında geniş birişiklikler bulunduğu gibi belirgin ayrılıklar da dikkati çekmektedir. Burada, rehberlik uygulamalarına ışık tutacağı düşüncesi ile kendini gerçekleştirmekte olan bireylerin genellikle kabul edilen ortak özelliklerinden bazılarını sıralamak yeterli olabilir.

Kendini gerçekleştirmekte olan bireyin taşıdığı özellikler, aslında, psikolojik sağlığı yerinde olan çağdaş insanda bulunması gerekli özelliklerdir. Bu özelliklerden genel olarak benimsenen bazıları: şöylece özetlenebilir:

Kendini gerçekleştirmekte olan birey daha yeterli bir kişiliğe sahiptir; daha verimlidir. Kim olduğunu gerçekte bir gözle algıladığı gibi kim olabileceği hakkında daha tutarlı bir görüşe sahiptir. Kendini gerçekleştirmekte olan birey hem kendisi hem de başkaları hakkında iyi düşüncelere sahiptir; insan değerlerine saygı duyar; onları benimser ve geliştirir. Kendini gerçekleştirmekte olan birey zamanını iyi kullanır; geçmişten daha çok geleceğe dönüktür; yaratıcıdır. Kendine saygı duyar ve kendini olduğu gibi kabul eder; duygularını açığa vurmaktan kaçınmaz. Kendini gerçekleştirmekte olan birey değişmeye ve yeni yaşantılara

açıktır. Kendini, değişmekte olan bu gerçek dünyanın yine değişmekte olan bir parçası gibi görür, v.b.

Kendini gerçekleştirme, birey için. kuşkusuz yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Her bireyin belirli bir dönemde belirli bir gerekleşim düzeyi vardır. Bu gerekleşim düzeyinin zaman içinde olumlu yönde gelişmesi beklenir, işte, psikolojik danışma ve rehberlik yardımının amacı da yukarıda sıralanan özellikler bakımından bireyin bu gerekleşim düzeyini geliştirmek ve en uygun seviyeye çıkmasını sağlamaktır.

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIşMANIN AMAÇLARI

Konusu incelendiğinde de anlaşıldığı gibi, rehberlik ve psikolojik danışmanın amacı; bireyin, kendini tanınmasını ve kendi glerine güvenmesini sağlayarak, kişisel-toplumsal gelişimine yardımcı olmaktır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden yararlanan bireyin, şunları başarabilecek düzeye ulaşması beklenmektedir:

1. Kendi yetenek ve ilgilerini, eğitim olanaklarını, içinde yaşamakta olduğu toplumun beklentilerini ve meslekleri tanımış olmalıdır.

2. zyapısından gelen ya da doğal ve toplumsal çevresinin etkileri sonucu ortaya çıkan sorunlarını görebilmeli ve bunları zmleyebilmelidir (analiz edebilmelidir). Bedensel, bilişsel, toplumsal ve duygusal sorunlarının olası çözüm yollarını inceleyerek, bu çözüm yollarından, kendine en uygun olanını, kendi zgr istenciyle (iradesiyle) seçebilmelidir. Sorunlarının çözümünü planlayabilmeli ve bu plan doğrultusunda, beklenen eylemleri gerçekleştirip, gerekli uyumu gösterebilmelidir.

3. Başkalarıyla iyi ilişkiler kurabilmelidir. Yaşam'a karşı olumlu bir tutum göstermelidir.

4. Boş zamanlarını en uygun biçimde kullanabilmelidir. Bunun için gerekli anlayış ve görüşü edinmiş olmalıdır.

Görüldüğü gibi, rehberlik ve psikolojik danışma; eğitimin amaçladığı, kişinin bir bütün olarak gelişmesine, kendini gerçekleştirmesine yardım eden bir hizmettir